

Índex

Orsis. Organismes i Sistemes

Núm. 28, p. 1-172, 2014

ISSN 0213-4039 (imprès); ISSN 2014-9727 (en línia)

Les paraules clau són en llenguatge lliure

<http://revistes.uab.cat/orsis>

- 7-47   **Aymerich, Pere**
Notes florístiques de les conques altes dels rius Segre i Llobregat (II). *Orsis*, 2014, núm. 28, p. 7-47, 116 ref., 2 fig.
- Aportem dades florístiques d'uns 80 tàxons a les conques superiors del Segre i el Llobregat, una zona de la meitat est dels Pirineus ecològicament heterogènia, amb altituds que van des de 400 fins a 2900 m. Entre les plantes autòctones, *Persicaria minor* (Huds.) Opiz és novetat per a la flora de Catalunya, mentre que *Daphne alpina* L., *Epipogium aphyllum* Sw. i *Equisetum fluviatile* L. són espècies molt rares i amenaçades. Destaquem també la primera citació de *Mercurialis huetii* Hanry en una vall dels Pirineus i noves localitats de *Sisymbrium macroloma* Pomel, planta molt escassa a Catalunya. Una tercera part dels tàxons citats són al·lòctons, dels quals són novetat per a la flora de Catalunya *Acer saccharinum* L., *Aubrieta columnae* Guss., *Bunias orientalis* L., *Muscari armeniacum* Leichtlin ex Baker, *Rhus typhina* L. i *Solanum physalifolium* Rusby. Confirmem també la presència al territori de *Galega officinalis* L. i *Ribes rubrum* L., les citacions prèvies de les quals eren antigues i sovint dubtoses.
- Paraules clau:** flora; corologia; plantes al·lòctones; Pirineus; Catalunya; NE península Ibèrica.
- 49-53   **Ferrer-Gallego, Pedro Pablo** (Centro para la Investigación y Experimentación Forestal (CIEF). Servicio de Vida Silvestre. Generalitat Valenciana)
Tipos nomenclaturales de *Lysimachia ephemerum* L. y *L. tenella* L. (Primulaceae). *Orsis*, 2014, núm. 28, p. 49-53, 10 ref., 2 fig.
- Se lectotipifican los nombres linneanos de *Lysimachia ephemerum* y *L. tenella* (Primulaceae) a partir de material depositado en los herbarios LINN y UPS-BURSER.
- Palabras clave:** lectótipo; *Lysimachia*; nomenclatura; Primulaceae.
- 55-73   **Guardiola, Moisès; Oliver, Xavier** (Delegació de la Garrotxa de la Institució Catalana d'Història Natural); **Font García, Joan** (Universitat de Girona. Grup de Recerca de Flora i Vegetació. Departament de Ciències Ambientals)
Les poblacions de *Silaum silaus* (Umbelliferae) a Catalunya: distribució, ecologia, amenaces i estatus. *Orsis*, 2014, núm. 28, p. 55-73, 18 ref., 5 fig., 3 tab.

S'aporten dades sobre les poblacions de *Silaum silaus* que actualment es coneixen a Catalunya, la majoria descobertes els últims anys. Es dimensionen les poblacions de cadascuna de les localitats, així com la seva distribució, hàbitat, fenologia, densitat per hàbitat, amenaces i impactes. Finalment es fa una anàlisi de l'estat de conservació de la població catalana segons els criteris UICN i propostes de conservació.

Paraules clau: *Silaum silaus*; població; hàbitat; conservació; flora amenaçada; Catalunya.

- 75-80 **Ferrer-Gallego, Pedro Pablo; Laguna, Emilio** (Centro para la Investigación y Experimentación Forestal (CIEF). Servicio de Vida Silvestre. Generalitat Valenciana); **Roselló Gimeno, Roberto** (IES Jaume I); **Peris Gisbert, Juan B.; Stübing, Gerardo** (Universitat de València. Departament de Botànica)

Tipificació de *Arnica montana* L. (Asteraceae). *Orsis*, 2014, núm. 28, p. 75-80, 15 ref., 3 fig.

Se designa un lectòtipo para *Arnica montana* L. (Asteraceae) a partir del material original de Linneo conservado en el herbario UPS-BURSER.

Palabras clave: *Arnica*; Asteraceae; Linneo; nomenclatura; tipificació.

- 81-96 **Sáez, Llorenç**; (Universitat Autònoma de Barcelona. Unitat de Botànica); **Torres, Nèstor; Gil, Llorenç** (Universitat de les Illes Balears. Laboratori de Botànica); **Aymerich, Pere; Fraga, Pere** (Institut Menorquí d'Estudis. Secció de Ciències Naturals)

Contributions to the knowledge of the flora of the Balearic Islands: Notes on the genus *Potamogeton* and *Stuckenia* (Potamogetonaceae). *Orsis*, 2014, núm. 28, p. 81-96, 31 ref., 8 fig., 1 tab.

An investigation on the genus *Potamogeton* and *Stuckenia* (Potamogetonaceae) in the Balearic Islands is presented. For each of the species we provide comments on its morphology, as well as data on its ecology and distribution. The presence of *Potamogeton lucens* and *P. natans* in the Balearic Islands is excluded, whereas the occurrence in the Balearic archipelago of the European and African species *Potamogeton schweinfurthii* is newly recorded.

Keywords: aquatic plants; variability; distribution range; Mediterranean region; taxonomy.

- 97-104 **Viñolas, Amador** (Consorci del Museu de Ciències Naturals de Barcelona. Laboratori de Natura. Col·lecció d'Artròpodes); **Recalde, José I.** *Dorcatoma (Dorcatoma) punctulata* Mulsant & Rey, 1864 nova per a la península Ibèrica i confirmació de la presència de *D. (Pilosodorcatoma) substriata* Hummel, 1829 (Coleoptera: Ptinidae: Dorcatominae). *Orsis*, 2014, núm. 28, p. 97-104, 13 ref., 13 fig.

Se cita per primera vegada de la península Ibèrica *Dorcatoma (Dorcatoma) punctulata* Mulsant & Rey, 1864, recol·lectada a la província de Tarragona. Es

confirma la presència de *D. (Pilosodorcatoma) substriata* Hummel, 1829, a l'àrea peninsular (Navarra), coneguda fins a l'actualitat d'Espanya només de la vall d'Aran i s'amplia la distribució de *D. (P.) agenjoi* Español, 1978, a Catalunya i de *D. (P.) minor* Zahradník, 1993, a Navarra. Es representa l'hàbitat de *D. (D.) punctulata*, així com les antenes, els palps maxil·lars i l'edeagus. També es modifica la clau de les espècies ibèriques del subgènere *Dorcatoma* sensu stricto Herbst, 1792.

Paraules clau: Coleoptera; Ptinidae; Dorcatominae; *Dorcatoma*; noves citacions; península Ibèrica.

- 105-120 **Viñolas, Amador; Muñoz-Batet, Josep; Soler, Joaquim** (Consorti del Museu de Ciències Naturals de Barcelona. Laboratori de Natura. Col·lecció d'Artròpodes)

Es confirma la presència de *Synchita undata* Guérin-Méneville, 1844 (Zopheridae) a la península Ibèrica i es donen noves o interessants citacions de coleòpters per a Catalunya (Coleoptera). *Orsis*, 2014, núm. 28, p. 105-120, 81 ref., 2 fig., 1 tab.

Les campanyes realitzades en el Paratge d'Interès Nacional de l'Albera (Girona) des de fa 14 anys i en el de Poblet (Tarragona) durant els anys 2012 i 2013, per a l'estudi de la biodiversitat de coleòpters, han aportat un gran nombre de novetats per a la península Ibèrica i per a Catalunya, moltes d'elles ja comunicades en anteriors treballs.

En la present nota es confirma *Synchita undata* Guérin-Méneville, 1884 a la península Ibèrica, i se citen 14 espècies noves o amb poques referències per a Catalunya i 19 que no estaven citades de Tarragona.

També es donen dades sobre la biologia dels Dermestidae, *Orphilus niger* (Rossi, 1790) i *O. beali* Zhantiev, 2001, Se'n comenta la seva distribució i es representa el seu edeagus, únic element segur per poder diferenciar les dues espècies.

Paraules clau: coleòptera; nous registres; península Ibèrica; Catalunya.

- 121-128 **Manzano, Xavier; Moragues, Eva** (Servei de Protecció d'Espècies. Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient i Territori. Govern de les Illes Balears); **Sáez, Llorenç** (Universitat Autònoma de Barcelona. Unitat de Botànica. Facultat de Biociències)
- Noves dades sobre la distribució i l'estat de conservació de la falguera *Dryopteris filix-mas* (Dryopteridaceae) a les illes Balears. *Orsis*, 2014, núm. 28, p. 121-128, 16 ref., 2 fig.

La falguera *Dryopteris filix-mas* és molt rara a les illes Balears, d'on es coneix únicament del nord de Mallorca (serra de Tramuntana). En el present estudi es revisen totes les dades disponibles sobre distribució, demografia i ecologia d'aquesta espècie amenaçada a les Balears, que qualifica per a la categoria IUCN «en perill crític». Actualment a Mallorca *D. filix-mas* existeix en una localitat, on és extremament escàs (un exemplar vegetatiu). D'altra banda, es discuteixen alguns aspectes que podrien explicar l'extrema raresa d'aquesta espècie a les illes Balears.

Paraules clau: relictos postglacials; distribució recent; plantes amenaçades.

- 129-147 **Mederos, Jorge** (Museu de Ciències Naturals de Barcelona. Departament d'Artròpodes); **Kuncová, Aneta**; **Sala-Coromina, Joan**; **Pujade-Villar, Juli** (Universitat de Barcelona. Facultat de Biologia)

Nuevas observaciones sobre la fenología y distribución espacial de los artrópodos en el dosel y sotobosque de un rodal mixto mediterráneo (Collserola, Cataluña), con énfasis en Diptera e Hymenoptera. *Orsis*, 2014, núm. 28, p. 129-147, 28 ref., 8 fig., 2 tab.

El presente trabajo es una continuación del monitoreo permanente que se viene realizando desde 2009 en el Parc Natural de la Serra de Collserola, y se centra en la actividad de las familias de Diptera e Hymenoptera muestreadas en un bosque mixto mediterráneo *Pinus-Quercus*. De abril a octubre de 2012 se realizaron muestreos en el dosel y sotobosque, con un total de 7789 especímenes muestreados y resultando Diptera (1393; 17,9%) e Hymenoptera (1039; 13,3%) entre los grupos dominantes en el área. Se encontró una clara estratificación de la fauna, donde el dosel se mostró no solo como el estrato donde se desarrolla el mayor volumen de la actividad de los artrópodos, sino también como el estrato más biodiverso. Estos resultados contrastan con estudios realizados anteriormente en la misma área, donde el sotobosque jugaba un papel dominante sobre el dosel. Las diferencias entre los resultados del primer estudio y los obtenidos en este trabajo evidencian la necesidad de focalizar la atención hacia los diversos factores que marcan la actividad de los artrópodos entre estratos con exposición solar total y parcial.

Palabras clave: artrópodos; bosque mediterráneo; dosel; sotobosque; fenología; Diptera; Hymenoptera; Cataluña.

- 149-151 **Espadaler, Xavier** (Universitat Autònoma de Barcelona. Unitat d'Ecologia & CREAM); **Castillo, Alberto**

Monomorium carbonarium (F. Smith) surviving indoors in NE Spain (Hymenoptera, Formicidae). *Orsis*, 2014, núm. 28, p. 149-151, 19 ref.

Monomorium carbonarium is noted indoors at a Mediterranean coastal locality in NE Spain. They have survived during the last five years, without producing any notable nuisance to inhabitants. No special control measures have been taken.

Keywords: aliens; ants; exotics; Spain.

- 153-159 **Benia, Farida** (Université Ferhat Abbas. Département d'Agronomie); **Pujade-Villar, Juli** (Universitat de Barcelona. Departament de Biologia Animal)

Nota. Premiers signalements de *Pseudocercospora neriella* et *Pseudomonas savastanoi* neri sur *Nerium oleander* L. en Algérie. *Orsis*, 2014, núm. 28, p. 153-159, 24 ref., 3 fig.

- 161-163 **Recalde, José I.; Viñolas, Amador** (Consorti del Museu de Ciències Naturals de Barcelona. Laboratori de Natura. Col·lecció d'Artròpodes) Nota entomològica. Sobre la presència de *Anobium inexpectatum* Loshe, 1949 en la península Ibèrica (Coleoptera: Ptinidae: Anobiinae). *Orsis*, 2014, núm. 28, p. 161-163, 8 ref., 1 fig.
- Palabras clave:** Coleoptera; Ptinidae; Anobiinae; *Anobium inexpectatum*; nuevos registros; península Ibèrica.
- 165-168 **Viñolas, Amador; Masó, Glòria;** (Consorti del Museu de Ciències Naturals de Barcelona. Laboratori de Natura. Col·lecció d'Artròpodes) Nota entomològica. Aportació al coneixement de l'alimentació larvària del gènere *Stagetus* Wollaston, 1861 (Coleoptera: Ptinidae: Dorcatomiinae). *Orsis*, 2014, núm. 28, p. 165-168, 12 ref., 3 fig.